

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 9 /1983-84 med anledning av lt1 Barbro Sundbacks m.fl. hemställningsmotion till landskapsstyrelsen angående fastställande av nya grunder för beviljande av stipendier och understöd åt på Åland verksamma författare och översättare.

Landstinget har den 21 mars 1984 inbegärt kulturutskottets utlåtande över motionen. Utskottet, som i ärendet hört ordföranden i Ålands litteraturförening Elisabeth Holmberg, vicelantrådet Gunnevi Nordman och t.f.lagberedningssekreteraren Pia Rothberg, får med anledning härav anföra följande.

Motionärerna anser att reglerna för utdelande av de biblioteksersättningspengar som beviljas författare och översättare med stöd av landskapslagen om vissa stipendier och understöd åt författare och översättare (9/62) skall kompletteras så att dessa personer erhåller minst samma förmåner som i riket.

Enligt den gällande landskapslagen utdelas årligen till författare och översättare totalt ett belopp som uppgår till nio procent av det penningbelopp som under det föregående året använts för anskaffande av litteratur till de allmänna bibliotek som upprätthålls av kommunerna. Medlen utdelas av landskapsstyrelsen, i form av stipendier till författare och översättare samt i form av understöd till ålderstigna författare och översättare som lever i beträngda ekonomiska förhållanden eller som på grund av sjukdom eller arbetsoförmåga råkat i ekonomiska svårigheter. I lagen finns inga regler för fördelningen mellan stipendier och understöd. Landskapsstyrelsen har under den tid lagen varit i kraft inte ansett det finnas behov av att utfärda någon förordning i ämnet. I riket utdelas biblioteksersättningspengarna med stöd av lagen om vissa stipendier och understöd åt författare och översättare (FFS 236/61) samt förordningen om vissa stipendier och understöd åt författare och översättare (FFS 46/64). I rikslagen finns fastställt hur stor del av medlen som skall utdelas i form av stipendier till författare (45 %), stipendier till översättare (10 %) etc. Vid ändringen av landskapslagen år 1968 ansåg man det inte finnas skäl att gå in för en liknande strikt uppdelning av medlen utan ansåg att biblioteksersättningspengarna skulle fördelas enligt en friare prövning i landskapet.

Utskottet anser inte heller att det vid behandlingen av hemställningsmotionen framkommit något som skulle innebära att en övergång till en mer ingående

reglering av ämnet direkt i landskapslagen skulle vara till fördel för de åländska författarna och översättarna.

Att medlen hittills inte utdelats i form av fleråriga stipendier utan i flera mindre poster än vad som är fallet i riket beror inte på bristen på fastare grunder för fördelningen i landskapet utan på att landskapsstyrelsen funnit en sådan fördelning vara mest ändamålsenlig. Utskottet anser sig därför inte kunna säga att det för närvarande finns ett direkt behov av en landskapsförordning. Däremot skulle det finnas skäl att ändra landskapslagen så att biblioteksersättningspengarna totalt höjs från nio till tio procent av bokanslaget. En sådan ändring har redan vidtagits beträffande rikslagen (FFS 1080/83) och ärendet finns också upptaget på lagberedningsprogrammet. Ändringen av rikslagen innebär samtidigt en utvidgning så att medel kan beviljas även författare av facklitteratur och utskottet anser att i samband med behandlingen av en motsvarande ändring av landskapslagen frågan om utvidgning och ändring av de nuvarande reglerna för beviljande av biblioteksersättningspengar kan tas till bedömning.

Utskottet vill i likhet med motionärerna poängtera vikten av att nödvändiga upplysningar om landskapets biblioteksersättningspengar når ut till intresserade genom t.ex. annonser eller annan informationsmateriel.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet
att Landstinget förkastar hemställningsmotionen.

Mariehamn den 17 april 1984.

På kulturutskottets vägnar:

Bjarne Björklund
ordförande

Elisabeth NaucIér
sekreterare.

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordf. Björklund, v. ordf. Sundberg, ledamöterna Fagerholm, Lindholm och Lund.